

Fællesskabet

A young man with a grey beanie and a red jacket is looking upwards with a focused expression. In the background, a flag with red, white, and blue stripes is visible, suggesting an outdoor event or competition. The lighting is soft, possibly from the sun being low in the sky.

9 lokale forslag til at åbne fællesskabet
op for flere med handicap

Foto af: Andreas Haubjerg. Motiv: Asger Amin Hmeidan. 15 år.
Kromosomfejl – psykomotorisk udviklingshandicap.

Fællesskabet

9 lokale forslag til at åbne
fællesskabet op for flere
med handicap

DH

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

Intro

At være alene, selvom vi langt hellere vil se venner og familie, oplevede de fleste i tiden med corona. Samtidig mærkede vi betydningen af at være sammen med andre mennesker.

Vi savnede at besøge vores mormor, sidde i omklædningsrummet sammen med serie 4-holdkammeraterne eller drikke en kop kaffe med kollegerne på jobbet.

Der opstod heldigvis andre fællesskaber undervejs, men der var færre af dem og flere mærkede ensomheden. Vi manglede flere af livets forskellige fællesskaber.

For mange mennesker med handicap og kronisk sygdom var følelsen ikke ny. Undersøgelser pegede også før pandemien på, at ensomhed oftere rammer mennesker med handicap.

I Danmark er vi på den anden side af begrænsninger, restriktioner og isolation. I hvert fald i denne omgang.

Det betyder ikke, at ensomheden forsvinder hos alle.

Derfor skal vi lære af de gode erfaringer. For corona medførte en aftabuivering af ensomhed, fordi så mange har oplevet det. Der er kommet et nyt sprog og flere billeder på, hvad ensomhed er. Flere kan sætte sig ind i, hvordan det føles.

Men bekæmpelse af ensomhed er et langt, sejt træk. Og det nuværende momentum skal vi udnytte.

Fællesskaber har mange arenaer. Dette fællesskabsudspil består derfor af lokale forslag inden for alt fra uddannelse og transport til arbejdsmarked og fritidsliv.

Hvis vi giver forslagene liv, får flere mennesker med forskellige handicap mulighed for bedre at deltage i samfundet.

Lad os gøre Danmark mere mangfoldigt og åbne fællesskabet op for flere.

Jette Jensen. 61 år. Angst og depression.

Om fotos i denne publikation

Danske Handicaporganisationer har i forbindelse med dette fællesskabsudspil skabt en ny fotoserie om handicap og fællesskab. Titlen er *At høre til*.

Gennem fotografier, tekster og lydoptagelser giver fotoserien *At høre til* et kig ind i et liv hos 20 mennesker, der lever med et handicap. Både synlige og usynlige handicap. Nogle er født med deres handicap, imens andre har fået det senere i livet. Nogle har lært alting forfra, og andre har aldrig kendt til andet.

Den handler om at finde fællesskaber, hvor man føler sig set for den, man er. Og hvor handicappet er parkeret som noget mindre vigtigt.

Fotoserien bliver også til en udendørsudstilling, der skal rejse rundt til 10 forskellige byer i Danmark i løbet af 2022 og 2023. Den er blevet til i et samarbejde mellem fotograf Andreas Haubjerg og DH.

Du kan finde mere information om udstillingen på:
www.handicap.dk

Fakta: Handicap og fællesskaber

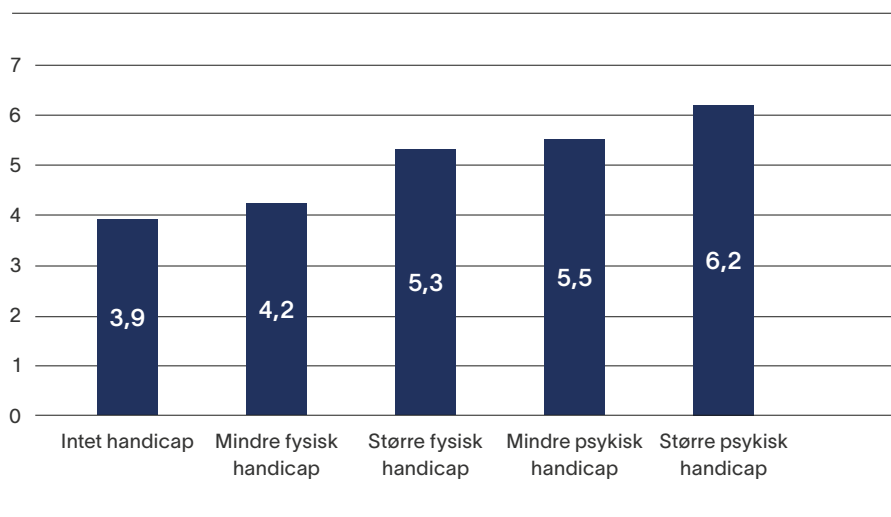
Adskillige undersøgelser viser, at mennesker med handicap har sværere ved at deltage i samfundets forskellige fællesskaber.

Derfor er mennesker med handicap også mere ensomme end andre. En analyse fra VIVE viser eksempelvis, hvordan mennesker med alle typer af handicap oftere føler sig isoleret og savner at være sammen med andre.

Følgende tabel viser den gennemsnitlige score for ensomhed blandt mennesker med og uden handicap. Scoren kan ligge fra tre til ni og er baseret på følgende tre spørgsmål:

- Hvor ofte føler du dig isoleret fra andre?
- Hvor ofte føler du, at du savner nogen at være sammen med?
- Hvor ofte føler du dig udenfor?

Ensomhedsscore fra 3-9, hvor højere værdier angiver en højere grad af ensomhed.

Kilde: VIVE, 2021.

Unge uden uddannelse og job

På landsplan var der 46.840 unge i alderen 15 - 24 år, der har grundskolen som højeste uddannelsesnivea, der hverken er i gang med uddannelse eller job i slutningen af 2018. Heraf har 40 pct. et eller flere handicap. Det viser en analyse udarbejdet af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd for DH. Vi skal have flere unge med handicap med i fællesskaberne på en uddannelse og på arbejdspladsen. Derfor skal vi allerede i grundskolen sikre, at inklusionen fungerer og at børn med handicap får den nødvendige støtte og indsats.

Fællesskab i skole- og uddannelsessystemet

Det er vigtigt for alle børn at være en del af fællesskabet som barn. Men undersøgelser peger på, at elever med handicap har sværere ved at være en del af fællesskabet.

Konsekvensen er blandt andet, at elever med handicap oftere ender i ufrivilligt skolefravær.

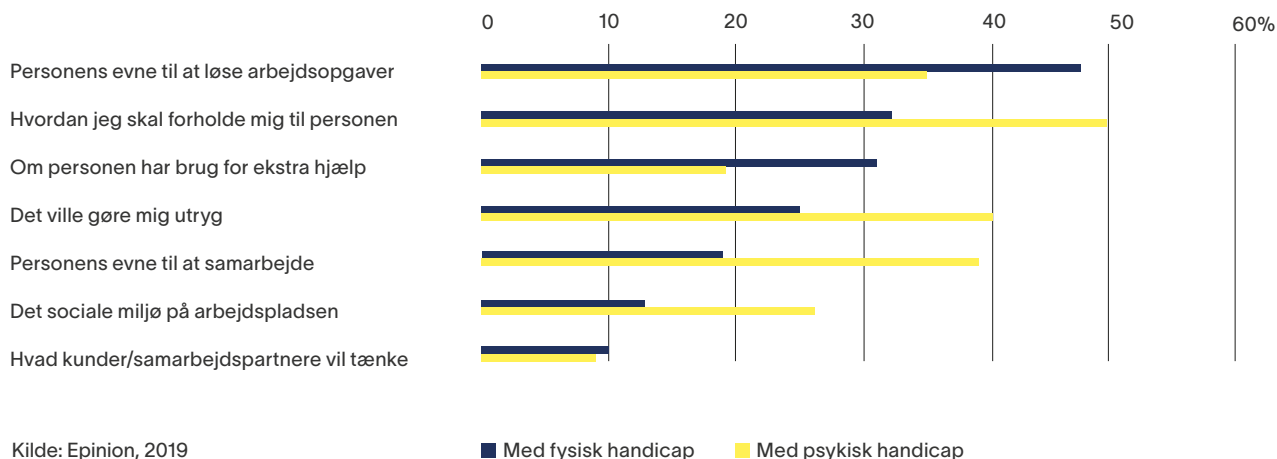
En VIVE-analyse viser eksempelvis, at elever med psykiske lidelser har over dobbelt så mange dages ulovligt fravær fra skolen end børn uden handicap.

Fællesskab på arbejdspladsen

Det er vigtigt for de fleste danskere at være en del af et fællesskab på en arbejdsplads. Og mange danskere har det fint med at have en kollega med ADHD, muskelsvind eller et tredje handicap. Men mange har forskellige forbehold og bekymringer ved forestillingen om at have en kollega med handicap.

En Epinion-undersøgelse fra 2019 viser, at næsten halvdelen af danskerne er bekymrede for at skulle forholde sig til en kollega med et psykisk handicap. Når det kommer til personer med fysiske handicap, er den største bekymring kollegaens evne til at løse arbejdsopgaver.

Hvad vil du være særligt bekymret for ved at arbejde sammen med en person med et handicap? (tal i procent)

Kilde: Epinion, 2019

Fritidslivets fællesskaber

Børn har brug for at være en del af gode fællesskaber, når de kommer hjem fra skole.

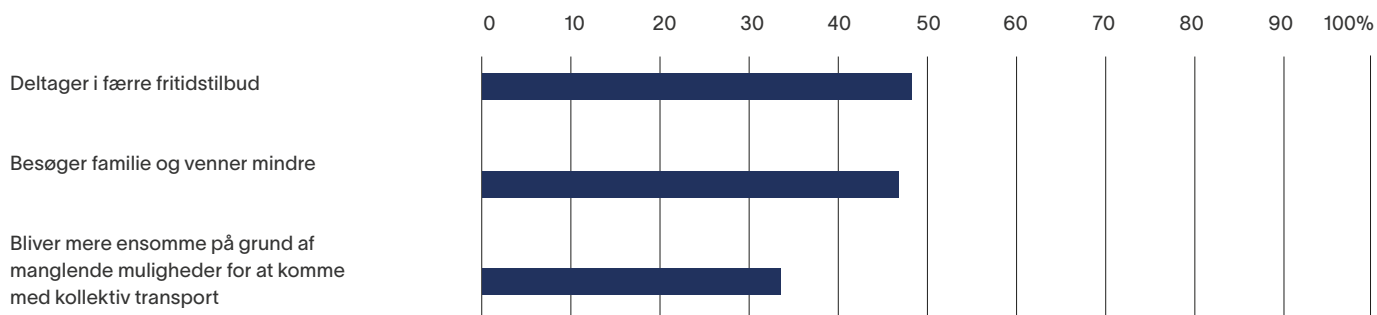
Men i en DH-undersøgelse blandt forældre til børn med handicap svarer godt hver tredje, at deres barn ikke går til fritidsaktiviteter. Næsten otte ud af ti forældre siger, at deres barns handicap forhindrer barnet i at deltage i fritidsaktiviteter.

Der er også en udfordring inden for kollektiv transport. Her må mennesker med handicap ofte vælge det fra på grund af besvær og udfordringer ved at rejse med bus og tog.

I en DH-undersøgelse om kollektiv transport fra 2019 svarer otte ud af ti med handicap, at de samlet set oplever det som besværligt eller umuligt at rejse med bus.

De svarer, at det svært eller umuligt at stige på og af bussen, at finde en plads eller komme rundt i bussen og at det er svært eller umuligt at finde information ved stoppesteder eller i bussen.

Konsekvensen af manglende adgang til kollektiv transport er, at mange bliver ensomme, besøger familie mindre og deltager i færre fritidsaktiviteter.

Kilde: DH, 2019

Helene Kvint. 49 år. Ordblindhed.

Ea Charlotte Siggaard. 20 år. Astma.

Flere med i skole- og uddannelsesfællesskabet

Børn og unge med handicap ønsker også at klare sig godt i skolen, hygge med vennerne og få sig en uddannelse. Men hvis du er født med et handicap eller får et handicap i din opvækst, kan vejen gennem daginstitution, skole og uddannelse ofte være sværere eller helt umulig.

Men vi kan gøre noget aktivt og politisk, så flere børn og unge med handicap bliver en del af gode fællesskaber i skolen og på uddannelserne.

Børn med handicap skal være en del af klassens fællesskab samt udvikle sig fagligt og socialt,

uanset om de går i en almindelig klasse eller i et specialtilbud. Et godt afsæt i skolen skaber grobund for at klare sig bedre i fremtiden.

Der er også brug for en bedre vej gennem uddannelsessystemet, som vi skaber ved mere fleksibilitet og vilje til at inkludere i det danske uddannelsessystem.

Her præsenterer vi forslag til, hvordan vi får flere med handicap med i skole- og uddannelsesfællesskabet.

Hurtigere tilbage til fællesskabet i skolen

Det er vigtigt for alle børn, at de føler sig som en del af skolens fællesskab.

Desværre mistrives mange børn med handicap i skolen på grund af manglende forståelse for barnets handicap og på grund af dårlig inklusion. Mange børn udvikler tillægsdiagnoser som fx angst, selvskaide og stress og har lange perioder med ufrivilligt skolefravær.

Det har alvorlige konsekvenser for et barn at være væk fra undervisningen og klassekammeraterne i en længere periode

Flere unge tilbage i fællesskaberne

Blandt de ca. 46.000 unge uden uddannelse og job har 40 pct. et handicap. De unge har ofte komplekse problemer. Det betyder, at de ofte vil have behov for mere tværgående indsatser på tværs af uddannelse, social- og sundhedsområdet. Fx kan ventetider til udredning eller psykologhjælp være en barriere for at blive fastholdt i uddannelse. Kommunen bør overveje, om de tilbyder de rette indsatser til unge med handicap.

DH foreslår: (1/9) Børn skal have en skole-indsatsgaranti. Når forældre eller lærere retter henvendelse om et barn i mistrivsel, skal kommunen iværksætte en indsats inden for 30 dage med henblik på at få barnet tilbage i skolen eller i et andet skoletilbud.

(2/9) Kommunen kan iværksætte en målrettet indsats for at finde frem til de unge, der er uden for uddannelse og job og samtidig har et handicap. Herigennem kan kommunen få viden om, hvilke barrierer, de unge møder. Ved fx at screene for, om de unge har et handicap, kan kommunen bedre iværksætte de rette indsatser, der støtter de unge i at komme i gang med eller blive i uddannelse eller job.

Flere med i arbejdsfællesskabet

Vi står med en historisk god mulighed for at skabe et mere mangfoldigt arbejdsmarked og få flere med i fællesskabet på arbejdspladserne.

I mange år har handicapbevægelsen haft det som en høj prioritet at få flere mennesker med handicap i job. For selvom man fx har gig, adhd eller nedsat hørelse, vil mange stadig gerne bidrage på arbejdsmarkedet.

Lige nu råber erhvervslivet og den offentlige sektor på arbejdskraft. Det er svært at åbne avisen eller de sociale medier uden at høre om rekrutteringsproblemer. Virksomhederne mangler hænder.

Nu har vi brug for at se, at mennesker med handicap bliver set som en del af løsningen. For vi giver hellere end gerne en hånd med – selvom nogle af os måske mangler én.

Her præsenterer vi forslag til at få flere mennesker med handicap med i arbejdsfællesskabet.

Flere mennesker med handicap i job

Selvom danske virksomheder og det offentlige i dag mangler ledige, er omkring 46.000 mennesker med handicap klar til at tage et job inden for to uger.

Vi skal gribe de gode muligheder i forhold til manglende arbejdskraft og hjælpe både de ledige med handicap, der kan arbejde fuldtid, på nedsat tid i et fleksjob og i skånejob. Og dem med en lang videregående uddannelse og dem uden en uddannelse.

DH foreslår: (3/9) Gør det til et mål at få fleksjobledigheden ned på samme niveau som den generelle ledighed. Det vil skabe en samfundsmæssig økonomisk gevinst og inkludere flere i arbejdsfællesskabet.

(4/9) Opret jobsøgningsfællesskaber for personer med handicap, der gerne vil i job.

Flere skal med i fritidslivets fællesskaber

Mennesker med handicap vil også gerne leve et aktivt og selvstændigt liv, hvor de har fritidsinteresser og kommer rundt i samfundet til forskellige aktiviteter.

Det bliver muligt, når samfundet er tilgængeligt og indrettet for alle. Det er nødvendigt for nogle - og godt for alle.

Derfor er det vigtigt, at vi gør det muligt for flere at komme ind i fx bygninger, ud i naturen, med den kollektive transport og deltage i foreningslivet.

Her præsenterer vi en række forslag, der giver flere mennesker med handicap mulighed for at være med i fritidslivets fællesskaber.

Flere skal have adgang til bygninger, udearealer og kollektiv transport

Mennesker med handicap ønsker også at komme rundt i sit barns institution, i supermarkedet eller på den lokale café.

Derfor skal vi tænke tilgængelighed ind fra start, når vi bygger nyt. Det gavner fx også forældre med barnevogne og ældre gangbesværede. Hvis det er svært eller umuligt at komme ind i bygninger og udearealer, får mennesker med handicap sværere ved at være en del af fællesskabet.

DH foreslår:

(5/9) Lokale virksomheder skal kunne søge en lokal tilgængelighedspulje til at få midler til at øge tilgængeligheden ved om- eller nybygning af bygninger og udearealer med offentlig adgang.

(6/9) Kommunerne skal stille krav til trafikselskaberne om, at de indkøber nye busser med elektriske ramper ligesom man fx har gjort på Fyn. Det er svært at komme rundt i samfundet og være med i forskellige fællesskaber, hvis du ikke selv kan komme ind og ud af bussen.

Vi skal have flere mennesker med handicap med i foreningslivet

Foreningslivet og frivilligt arbejde giver meningsfulde fællesskaber for mange mennesker.

Men mennesker med handicap kan have svært ved at deltage og bidrage. Der kan være fysiske eller mentale barrierer for, at lokale foreninger inkluderer mennesker med handicap.

Når vi taler om adgang og tilgængelighed til foreningslivet, handler det også om andet end kørestole. Det handler om at kunne få udbytte af aktiviteten, føle sig som en del af fællesskabet og forståelse for diversitet. Små forandringer kan gøre en stor forskel.

Fx viser en DH-undersøgelse blandt forældre til børn med handicap, at godt hver tredje barn ikke går til fritidsaktiviteter, og barnets handicap er årsagen i langt de fleste tilfælde.

Det er vigtigt, at vi systematisk får og deler erfaringer om, hvordan vi i praksis skaber inkluderende fællesskaber og får flere med i foreningslivet.

DH foreslår: (7/9) Guide fra Sammenslutningen af Unge med Handicap og Dansk Ungdoms Fællesråd om tilgængelighed skal udbredes til flere foreninger.

(8/9) Der skal afsættes midler i kommunerne til at deltage i solsikkesnoren. Særligt i borgerservice og på biblioteker. Den internationale grønne nøglesnor, der symboliserer usynlige handicap, bruges i dag allerede i for eksempel danske lufthavne, busser, tog samt i Tivoli, Lalandia og Legoland.

Nye boligformer for mennesker med handicap

Der er brug for at se på nye, forskellige boligformer til mennesker med handicap. Det kan nemlig medvirke til, at flere føler sig som en del af gode fællesskaber, der hvor de bor.

Hvis du fx er ung med et handicap, skal du selvfølgelig ikke bo på et plejehjem. Unge med handicap skal have mulighed for at bo sammen med andre unge, selvom de har et handicap.

Nye boligformer kan fx være individuelle boliger i almene boligområder med organisering af hjælpen på tværs af flere matrikler. Det kan også være mindre kollektivboliger med 2-3 samboende, hvor der er samværsfaciliteter, som også kan anvendes af andre i kvarteret.

DH foreslår: (9/9) Der skal udvikles nye og mindre institutionsprægede boligløsninger for mennesker med omfattende støttebehov, så deres boligform passer bedre til deres livssituation.

Birger Dalgaard. 64 år. Lam efter ulykke.

Vi er flere end 500.000 mennesker i Danmark, der lever med et større eller mindre handicap. Nogle er synlige, andre er usynlige. Et handicap begrænser nogle mennesker meget, imens andre mærker mindre til det.

Når vi flyder i vandet i svømmehallen, strigler hesten i stalden, synger med i kor eller er på højskolen, opstår følelsen af frihed og fællesskab.

Vi har alle brug for at høre til.

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

Danske Handicaporganisationer (DH) er talerør for 35 handicaporganisationer og repræsenterer mennesker med alle typer handicap. DH arbejder for, at mennesker med handicap kan leve et liv som alle andre: Deltage, bidrage og være en del af fællesskabet.